

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV SYD RAPPORT 2005:21

ARKEOLOGISK FÖRUNDERÖKNING 2005

Jonstorp, RAÄ 3

Skåne, Jonstorps socken, Jonstorp 4:66 och 4:67, RAÄ 3, Höganäs kommun

Bengt Jacobsson

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Syd
Åkergränden 8,
226 60 Lund
Tel. 046-32 95 00
Fax 046-32 95 39
www.raa.se/uv

© 2005 Riksantikvarieämbetet
UV Syd Rapport 2005:21
ISSN 1104-7526

Kart- och ritmaterial Henrik Pihl

Layout Anita Esping Bodén

Tryck/Utskrift UV Syd, Lund, 2005

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

Innehåll

Inledning	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Tidigare undersökningar	5
Målsättning och metod	6
Undersökningsresultatet	7
Sammanfattning och förslag till åtgärd	8
Referenser	9
Administrativa uppgifter	9

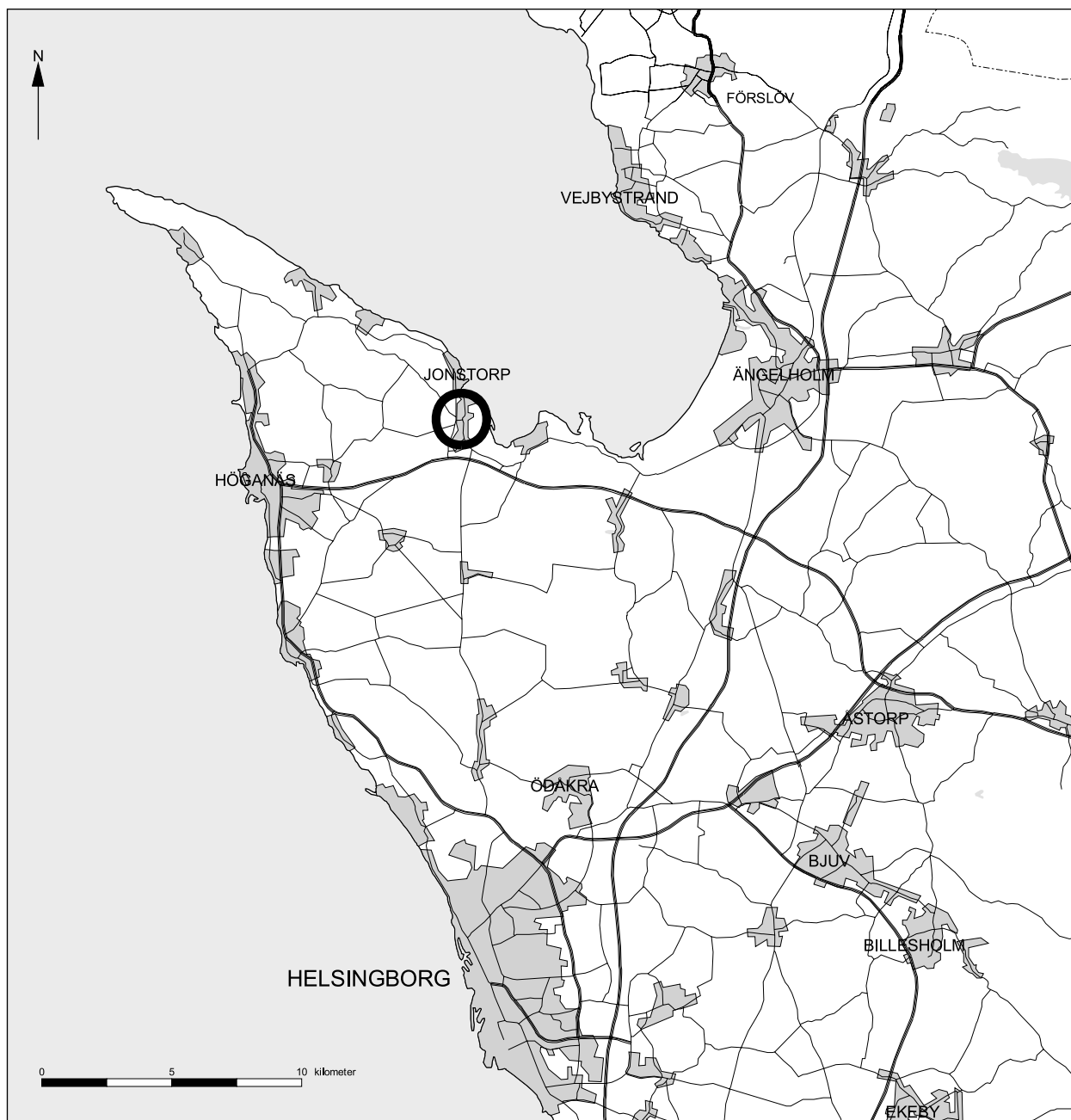

Fig. 1. Utsnitt ur GSD-Röda kartan, Skåne län, med platsen för undersökningen markerad. Skala 1:250 000.

Jonstorp, RAÄ 3

Bengt Jacobsson

Inledning

Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Syd i Lund, har den 1 september 2005 utfört en arkeologisk förundersökning inom ovan rubricerade fastigheter (fig. 1 och 2). Undersökningen berörde delar av en stenåldersboplats, registrerad som fornlämning nr 3 i Jonstorps socken Boplatsen har tidigare gått under benämningen Jonstorp RÄ (enl. Lidén 1938). Undersökningen genomfördes efter beslut av länsstyrelsen i Skåne län 2005-07-20 (lst dnr 431-20151-05) och bekostades av fastighetsägarna Arne Lindström och Anne-Marie Gudmundsson, vilka önskar bebygga området med villor.

Ansvarig för undersökningen var Bengt Jacobsson.

Topografi och fornlämningsmiljö

Fornlämning nr 3 ligger ca 250 meter från Skäldervikens strand. Den centrala delen av fornlämningen utgörs av en kulle, vars topp når ca 11 meter över havet. Därifrån sluttar marken mot öster och söder. Fornlämningsområdet delas av en mindre väg, Fångstvägen. Norr om vägen har fynd från en Ertebölleboplats tillvaratagits. Detta område är till största delen bebyggt idag. Söder om vägen ligger det område som nu är aktuellt för byggnation.

Inom undersökningsområdet har legat två växthus, vars grunder fortfarande är klart synliga (fig. 3).

Tidigare undersökningar

Det rika fyndmaterialet från de gropkeramiska boplatserna i Jonstorp på Kullahalvön i Nordvästskåne har inte främst insamlats i samband med arkeologiska undersökningar, utan huvudsakligen tillvaratagits som ytfynd (se Lidén 1938). Fornlämning nr 3 har dock vid två tillfällen blivit föremål för arkeologiska undersökningar.

I samband med grundgrävning till ett av de växthus som finns inom området undersökte Mats P. Malmer i början av 1950-talet delar av kulturlager som kunde dateras till gropkeramisk tid, 3200–2300 f. Kr. (Malmer 1969).

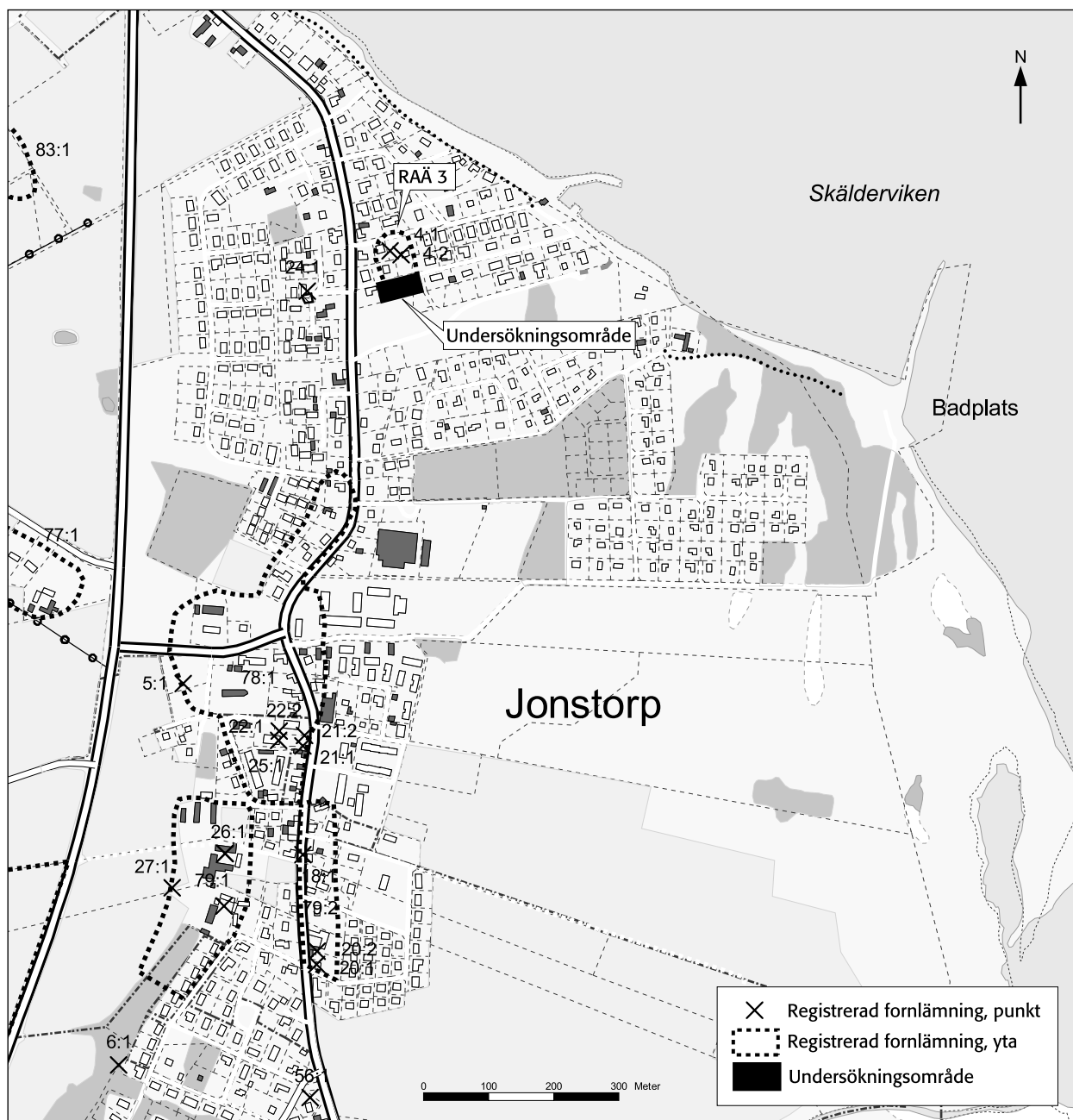

Fig. 2. Utsnitt ur fastighetskartan med undersökningsområdet samt RAÄ 3 markerade. Skala 1:10 000.

År 1988 utfördes ytterligare en undersökning i samband med att området då skulle detaljplanläggas och eventuellt bebyggas. Vid detta tillfälle grävdes provschakt även inom det område som nu är aktuellt för bebyggelse (Löfgren 1992).

Målsättning och metod

Då det efter undersökningen 1988 fortfarande rådde osäkerhet om boplatsens utbredning inom de tomter som nu var aktuella för byggnation, beslutade länsstyrelsen att en kompletterande förundersökning skulle utföras. Fältinsatsen skulle begränsas till att endast ta reda på om fornlämningen finns inom de båda tomterna och i så fall i

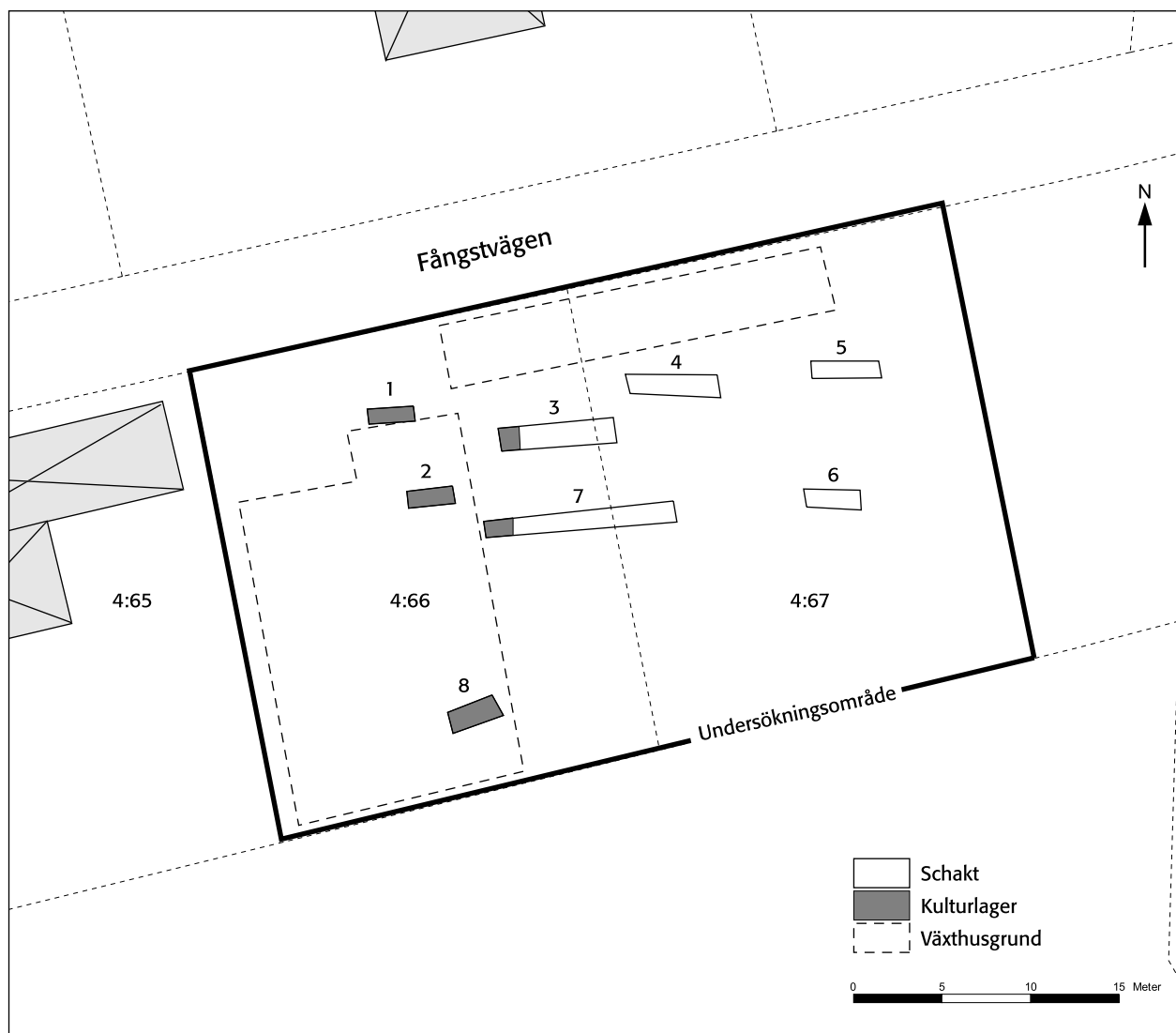

Fig. 3. Provschaktens läge inom undersökningsområdet.

vilken omfattning. I länsstyrelsens remiss (2005-05-31) påtalades också att arbetet, med såväl fältinsatsen som med rapporten, skulle minimeras.

För att begränsa markskadorna inom fornlämningsområdet användes en minigrävare. Totalt grävdes åtta sökschakt. Schakten, som mättes in med GPS, varierade i längd mellan två och tolv meter. Bredden uppgick en meter. I de schakt där kulturlager påträffades stoppades schaktningarna på denna nivå. Kulturlagret rensades och fynd i form av slagen flinta och keramikskärvor tillvaratogs. Kulturlagret grävdes inte igenom. Dess tjocklek mättes med hjälp av en geologkåpp. I de schakt där inga kulturlager förekom grävdes ner till steril sand.

Undersökningsresultatet

Undersökningen visade att det inom fastigheten 4:66 finns ett välbevarat och fyndrikt kulturlager med en tjocklek av ca 0,2 meter. Kul-

turlagret överlagrades av ett sandigt matjordslager och en vegetationshorisont som tillsammans också hade en tjocklek av ca 0,2 meter. Kulturlagret fanns såväl i schakt 1, norr om växthuset, som i schakten 2 och 8, vilka låg innanför grundmurarna till växthuset. Öster om växthuset, i schakten 3 och 7 fanns lagret i de västligaste delarna av schakten. Inom övriga delar av dessa två schakt saknades kulturlager, sannolikt delvis beroende på att det förstörts i samband med jordbruk, men också beroende på att den östra gränsen för boplatsen bör ha gått ungefär i gränsen mellan fastigheten 4:66 och 4:67 (fig. 3).

Vid rensning i kulturlagret påträffades slagen flinta och enstaka keramikskärvor. Förutom avslag och avfall av flinta förekommer också spån och enstaka slipade fragment. En av keramikskärvorna är ornerad med de för den gropkeramiska kulturen typiska gropintrycken.

I de delar av schakten 3 och 7 som ligger inom fastigheten 4:67 samt i schakten 4, 5 och 6, också de inom 4:67, påträffades inga intakta kulturlager. Isolerade fläckar av kulturlager kunde dock observeras i den västra delen av fastigheten 4:67. Dessa var endast ett par centimeter tjocka och oftast bara omkring 0,5 meter i diameter. Några fynd påträffades inte i dem. En vid tidigare undersökningar observerad strandvall (klapperstensvall) korsade schakten 4 och 7. Ytligt i strandvallen inom schakt 7 påträffades enstaka slagen flinta, bl.a. en spånskrapa.

Sammanfattning och förslag till åtgärd

Ett välbevarat och fyndrikt kulturlager, tillhörigt den gropkeramiska boplatsen RAÄ 3 i Jonstorps socken, påträffades inom fastigheten 4:66. Kulturlagret har sannolikt sträckt sig en bit in på angränsande tomt åt öster (4:67), men finns inte här bevarat, delvis beroende på att lagret skadats vid jordbruksarbete. Den östra gränsen för RAÄ 3 bör således ha gått ungefär vid gränsen mellan fastigheterna 4:66 och 4:67.

Mot bakgrund av förundersökningsresultatet föreslår Riksantikvarieämbetet UV Syd att fastigheten Jonstorp 4:66 undantas från exploatering. Om så ej sker bör en arkeologisk slutundersökning genomföras.

Inom fastigheten Jonstorp 4:67 tyder förundersökningsresultatet på att inga kulturlager finns bevarade här. Denna tomt bör således kunna exploateras utan ytterligare undersökningar.

Referenser

Lidén, O. 1938. *Sydsvensk stenålderbelyst av fynden från boplatserna i Jonstorp. II. Skivyxekulturen*. Lund.

Löfgren, A. 1992. Rapport Rekekroken 13:4 m. fl., Jonstorp 33:1 m. fl., Jonstorps socken, fornlämningarna 2 och 3, Skåne. *Riksantikvarieämbetet Byrån för arkeologiska undersökningar. ATA. Rapport dnr 3491/88*.

Malmer, M. P. 1969. *Gropkeramikboplatsen Jonstorp RÄ*. Antikvariskt Arkiv 36. Stockholm.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 422-2317-2005.

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: 431-20151-05, 2005-07-20.

Projektnummer: 1420534.

Undersökningstid: 1 september 2005

Projektgrupp: Bengt Jacobsson.

Underkonsulter: Sydschakt i Helsingborg.

Exploateringsyta: ca 1000 m².

Undersökt yta: ca 40 m².

Läge: Ekonomiska kartan, blad 3C 7b Farhult x 6235,0 y 1305,0.

Koordinatsystem: Rikets.

Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn: x 6238,4 y 1305,38.

Dokumentationshandlingar som förvaras i Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), RAÄ, Stockholm: Inga.

Fynd: med LUHM nr 31462 förvaras på Lunds universitets historiska museum.

UV Syds rapportserie 2005

1. E22 Gualöv–Bromölla. Ivetofta, Gualöv och Bromölla socknar.
AU steg 2 och FU.
Tony Björk, Mikael Henriksson, Karl-Magnus Melin.
Med bidrag av Ivan Balic och Björn Nilsson (red.)
2. Gamla staden 7:1. Helsingborg. AU.
Magnus Andersson
3. Noppsgårde. Fröslunda socken Uppland. SU.
Håkan Aspeborg (red.)
4. Jonstorps bytomt. Jonstorps socken. FU.
Håkan Aspeborg
5. Boplatslämningar vid Hjäruks boställe. Uppåkra socken. FU
Nathalie Becker
6. Välbevarade boplatslämningar på västervång. Trelleborg FU
Nathalie Becker
7. Väg E22 Kristianstad–Fjälkinge: AU2
Tyra Ericson
8. Ett gravfält från yngre järnålder. Trelleborg FU
Sven Hellerström
9. Grubbahus 1:5 och Maglaby 22:2. Kvidinge socken. FU
Tyra Ericson
10. Västra Tommarp 5:32. Västra Tommarps socken. AU
Tyra Ericson
11. Gluggstorp 2:1. Sireköpinge socken. AU
Sven Hellerström
12. Serresjö 1:95 och Gislöv 7:15. Gislövs socken. AU2
Sven Hellerström
13. Västervång 3:14 m. fl. Trelleborg. AU
Sven Hellerström
14. Fornlämningar längs en ledning. Helsingborg–Landskrona. AU2
Sven Hellerström
15. Mårtensfälad 1:15. Lund. AU
Sven Hellerström
16. Kvarteret Domar 23. Ystad. AK
Bengt Jacobsson
17. En boplat från yngre järnålder vid Maglarp i södra Skåne.
Maglarps socken. AU
Bengt Jacobsson
18. Förhistoriska och sentida lämningar inom sockerbruket i Köpingebro
Stora Köpinge socken. FU
Thomas Andersson
19. Väg 17, förbifart Marieholm. FU
Magnus Andersson

20. Gårdslämningar i Hjärup. FU
Bengt Söderberg
21. Jonstorp, RAÄ 3. FU
Bengt Jacobsson